

O B S A H

MARXISMUS A NÁRODNOSTNÍ OTÁZKA (1913)	5
I. Národ	7
II. Národní hnutí	13
III. Pojetí otázky.	19
IV. Národnostní autonomie	24
V. Bund, jeho nacionalismus a separatismus	33
VI. Kavkazané, konference likvidátorů	42
VII. Národnostní otázka v Rusku	51
REFERÁT O NÁRODNOSTNÍ OTÁZCE, <i>proslovený 29. dubna (12. května) 1917 na VII. (dubnové) všeruské konferenci sociálně-demokratické dělnické strany Ruska</i>	57
Závěrečné slovo	61
ŘÍJNOVÝ PŘEVRAŤ A NÁRODNOSTNÍ OTÁZKA (1918)	63
I. Únorová revoluce a národnostní otázka	63
II. Říjnová revoluce a národnostní otázka	65
III. Světový význam Říjnového převratu	68
POLITIKA SOVĚTSKÉ VLÁDY V NÁRODNOSTNÍ OTÁZCE V RUSKU (1920)	71
O NEJBLIŽŠÍCH ÚKOLECH STRANY V NÁRODNOSTNÍ OTÁZCE. (<i>These k X. sjezdu komunistické strany [bolševiků] Ruska, schválené Ústředním výborem strany. 1921</i>)	80
I. Kapitalistický řád a národnostní útisk	80
II. Sovětské zřízení a národní svoboda	82
III. Nejbližší úkoly komunistické strany Ruska	85
NEJBLIŽŠÍ ÚKOLY STRANY V NÁRODNOSTNÍ OTÁZCE. (<i>Referát, proslovený 10. března 1921 na X. sjezdu komunistické strany [bolševiků] Ruska</i>)	90
Závěrečné slovo	97
K POJETÍ NÁRODNOSTNÍ OTÁZKY (1921)	101
ŘÍJNOVÁ REVOLUCE A NÁRODNOSTNÍ POLITIKA RUSKÝCH KOMUNISTŮ (1921)	107
O SJEDNOCENÍ SOVĚTSKÝCH REPUBLIK. (<i>Referát, proslovený 26. prosince 1922 na X. Všeruském sjezdu sovětů</i>)	110
O SJEDNOCENÍ SOVĚTSKÝCH REPUBLIK. (<i>Referát, proslovený 30. prosince 1922 na I. sjezdu sovětů Svazu sovětských socialistických republik</i>)	118
Deklarace o utvoření Svazu sovětských socialistických republik	120
Smlouva o utvoření Svazu sovětských socialistických republik	121
NÁRODNOSTNÍ PRVKY VE VÝSTAVBĚ STRANY A STÁTU (<i>These k XII. sjezdu komunistické strany (bolševiků) Ruska, schválené Ústředním výborem strany. 1923.</i>)	126
I.	126
II.	133
NÁRODNOSTNÍ PRVKY VE VÝSTAVBĚ STRANY A STÁTU (<i>Referát, proslovený 23. dubna 1923 na XII. sjezdu komunistické strany [bolševiků] Ruska</i>)	135
Závěrečné slovo	153

PROJEVY NA ČTVRTÉ PORADĚ ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KOMUNISTICKÉ STRANY (BOLŠEVIKŮ) RUSKA S OD- POVĚDNÝMI FUNKCIONÁŘI NÁRODNÍCH REPUBLIK A OBLASTÍ (1923)	158
I. O pravých a »levých« v národních republikách a ob- lastech. (Řeč, proslovená 10. června 1923 k prvnímu bodu denního pořádku porady: »Případ Sultan-Galijeve«)	158
II. O výchově a upevňování marxistických kádrů v ná- rodních republikách a oblastech. (Z referátu, přednese- ného 10. června 1923 k druhému bodu denního pořádku porady: »Praktická opatření k provedení resoluce XII. sjezdu strany o národnostní otázce«)	166
ŘÍJNOVÁ REVOLUCE A OTÁZKA STŘEDNÍCH VRSTEV (1923)	170
NÁRODNOSTNÍ OTÁZKA (Z přednášek »O základech leninismu«, proslovených počátkem dubna 1924 na Sverdlovově universitě)	174
K NÁRODNOSTNÍ OTÁZCE V JUGOSLAVII (Projev, předne- sený 30. března 1925 v jugoslávské komisi Výkonného vý- boru Komunistické Internacionály)	182
O POLITICKÝCH ÚKOLECH UNIVERSITY NÁRODŮ VÝ- CHODU (Projev, přednesený 18. května 1925 na schůzi studentů Komunistické university pracujících východu)	187
I. Úkoly Komunistické university pracujících východu se zřetelem k sovětským republikám východu	188
II. Úkoly Komunistické university pracujících východu se zřetelem ke koloniálním a závislým zemím východu	194
JEŠTĚ JEDNOU K NÁRODNOSTNÍ OTÁZCE (K Semičově článku. 1925.)	200
Z DOPISU SOUDRUHU KAGANovičovi A JINÝM ČLENŮM ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KOMUNISTICKÉ STRANY (BOLŠEVIKŮ) UKRAJINY (1926)	207
O ČÍNĚ (Z projevu »Mezinárodní situace a obrana Sovětského svazu«, prosloveného na schůzi spojeného plena ústředního výboru a ústřední kontrolní komise 1. srpna 1927)	210
K OTÁZCE PROLETÁŘSKÉ METODY ROZŘEŠENÍ NÁROD- NOSTNÍ OTÁZKY (Z článku »Mezinárodní ráz Říjnové revoluce« 1927.)	228
O ÚCHYLKÁCH V NÁRODNOSTNÍ OTÁZCE (Ze zprávy, před- nesené 27. června 1930 na XVI. sjezdu Všesvazové komu- nistické strany [bolševiků])	230
Ze závěrečného slova	236
O ÚCHYLKÁCH K NACIONALISMU (Ze zprávy o činnosti ústředního výboru Všesvazové komunistické strany [bol- ševiků], přednesené 26. ledna 1934 na XVII. sjezdu strany)	240
PŘÁTELSTVÍ MEZI NÁRODY SOVĚTSKÉHO SVAZU — VEL- KÁ A VÝZNAMNÁ VYMOŽENOST (Z projevu, předne- seného 4. prosince 1935 na poradě čelných kolchozníků a kolchoznic Tadžikistanu a Turkmenistanu s vedoucími osobnostmi strany a vlády)	242
O NÁVRHU ÚSTAVY SVAZU SOVĚTSKÝCH SOCIALISTIC- KÝCH REPUBLIK (Z referátu, prosloveného 25. listopadu 1936 na mimořádném VIII. všesvazovém sjezdu sovětů)	244

PŘÍLOHY

I. NEJDŮLEŽITĚJŠÍ USNESENÍ STRANY O NÁRODNOSTNÍ OTÁZCE	
Resoluce o národnostní otázce, přijatá na VII. (dubnové) všeruské konferenci sociálně-demokratické dělnické strany Ruska v dubnu (květnu) 1917	247
O nejbližších úkolech strany v národnostní otázce. (Resoluce, přijatá na X. sjezdu komunistické strany [bolševiků] Ruska v březnu 1921)	248
Národnostní prvky ve výstavbě strany a státu. (Resoluce, přijatá na XII. sjezdu komunistické strany [bolševiků] Ruska v dubnu 1923.)	259
Z resoluce k zprávě ústředního výboru, přijaté na XVI. sjezdu Všesvazové komunistické strany (bolševiků) v červenci 1930	269
Z programu bolševické strany, schváleného na VIII. sjezdu komunistické strany (bolševiků) Ruska v březnu 1919	269
II. POZNÁMKY	271
III. REJSTRÍK CITOVANÝCH LITERÁRNÍCH PRAMENŮ	283

J. STALIN:

MARXISMUS A NÁRODNOSTNÍ A KOLONIÁLNÍ OTÁZKA

Z ruského originálu (Марксизм и национально колониальный вопрос) přeložil Jaroslav Procházka za redakční spolupráce B. Šmerala a V. Prokúпка. Obálka podle návrhu Karla Poličanského. Vydalo v r. 1945 nakladatelství „SVOBODA“ jako I. svazek „Velké knihovny marxismu a leninismu“. Vytiskla „Svoboda“ v Praze. Publikace čís. 15 a. Druhé autorisované vydání.